

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Παγκόσμια διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου

*Ανδρέας Ν. Λιαρόπουλος**

1.1 Εισαγωγή

Ο κυβερνοχώρος περιγράφεται ως ένα περιβάλλον διαμορφωμένο από φυσικά και μη φυσικά συστατικά στοιχεία, τα οποία χαρακτηρίζονται από τη χρήση υπολογιστών και ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, ώστε να αποθηκεύουν, να τροποποιούν και να ανταλλάσσουν δεδομένα με τη χρήση δικτύων υπολογιστών¹. Ο κυβερνοχώρος είναι ένα παγκόσμιο ψηφιακό δίκτυο, το οποίο περιλαμβάνει όχι μόνο το Διαδίκτυο αλλά και τις κρίσιμες υποδομές, όπως είναι η ασφάλεια, η υγεία, οι μεταφορές, η ενέργεια και ο χρηματοπιστωτικός τομέας. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, ο κυβερνοχώρος έχει εξελιχθεί σε ένα καινοτόμο πεδίο κοινωνικής και πολιτικής διάδρασης και επικοινωνίας, το οποίο έχει μειώσει εικονικά το μέγεθος του κόσμου. Με βάση

* Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Εργαστήριο Πληροφόρησης και Κυβερνοασφάλειας, Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

¹ William H. Boothby, *Conflict Law: The Influence of New Weapons Technology, Human Rights and Emerging Actors* (Hague: T.M.C Asser Press, 2014), 123.

δεδομένα του 2022, υπολογίζεται ότι 5,1 δις άνθρωποι έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο (περίπου το 64% του παγκόσμιου πληθυσμού) και 4,5 δις άνθρωποι έχουν ενεργό λογαριασμό σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης (αντίστοιχα περίπου το 58% του παγκόσμιου πληθυσμού)².

Το νέο αυτό πεδίο δεν έχει ανοσία στην ανασφάλεια, το έγκλημα και τον γεωπολιτικό ανταγωνισμό³. Οι επιθέσεις σε διαβλητά δίκτυα και οι παραβιάσεις δεδομένων απασχολούν πλέον σε καθημερινή βάση τις κρατικές υπηρεσίες ασφαλείας και τον ιδιωτικό τομέα. Ως συνέπεια των παραπάνω, μια σειρά από δρώντες που περιλαμβάνουν κράτη, διεθνείς οργανισμούς, τεχνολογικούς κολοσσούς, αλλά και ακτιβιστές υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πασχίζουν να ρυθμίσουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στον κυβερνοχώρο. Στο πλαίσιο της διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου, οι εμπλεκόμενοι δρώντες καλούνται να συνυπολογίσουν, μεταξύ άλλων, την ανάγκη της προστασίας των κρίσιμων πληροφοριακών υποδομών και των ατομικών ελευθεριών, τις πολιτικές, ηθικές και νομικές παραμέτρους που αφορούν την τεχνητή νοημοσύνη, το ψηφιακό χάσμα και τα ζητήματα προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο, αλλά και τα αντικρουόμενα εθνικά συμφέροντα.

Η διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου αποτελεί μια τεράστια πρόκληση για όλους τους εμπλεκόμενους δρώντες. Εξαιτίας των ασύμμετρων και διττών χαρακτηριστικών του, ο κυβερνοχώρος αντίκειται στην παραδοσιακή προσέγγιση βασικών εννοιών όπως η ασφάλεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ιδιωτικότητα και η κρατική κυριαρχία⁴. Αιτία αποτελεί το γεγονός πως τα τεχνολογικά και συνεπώς κοινω-

² Βλέπε <https://www.internetlivestats.com/> και <https://www.statista.com/>, τελευταία πρόσβαση 30 Ιανουαρίου 2022.

³ Βλέπε ενδεικτικά Nazli Choucri και David D. Clark, *International Relations in the Cyber Age: The Co-evolution Dilemma* (Cambridge MA: The MIT Press, 2018), Μάνος Σπυριδάκης, Ηλέκτρα Κουτσούκου και Αναστασία Μαρινοπούλου, επιμ. *Κοινωνία του Κυβερνοχώρου* (Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2018) και Lucas Kello, *To Κυβερνο-όπλο και η Διεθνής Τάξη* (Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2020).

⁴ Guy R. Emerson, "Limits to a cyber-threat", *Contemporary Politics* 22, no. 2 (2016): 178-196 και Chelsey Slack, "Wired yet Disconnected: The Governance of International Cyber Relations", *Global Policy* 7, no. 1 (2016): 69-78.

νικοπολιτικά χαρακτηριστικά αυτού του δυναμικού πεδίου διαρκώς επανακαθορίζονται. Ο κυβερνοχώρος αποτελεί ένα πεδίο δράσης το οποίο υπερβαίνει εν μέρει τους περιορισμούς της γεωγραφίας και της φυσικής τοποθεσίας, διαπερνά τα ρευστά εθνικά όρια και τις σχετιζόμενες δικαιοδοσίες, αποκρύπτει την ταυτότητα των πραγματικών δρώντων και προσπερνά τους μηχανισμούς της ανάληψης ευθύνης⁵. Ο γοργός ρυθμός των τεχνολογικών αλλαγών και ο τρόπος με τον οποίο οι κοινωνίες ανταποκρίνονται στον ψηφιακό τομέα επηρεάζουν τα συμφέροντα κρατικών και μη κρατικών δρώντων. Την τελευταία δεκαετία, εξελίξεις που αφορούν το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (Internet of Things)⁶, τα Μεγάλα Δεδομένα (Big Data)⁷ και τον Σκοτεινό Ιστό (Dark Web)⁸, έχουν αναδείξει τη δυσκολία των κρατών και των διεθνών οργανισμών να προσφέρουν αποτελεσματική διακυβέρνηση⁹.

⁵ Nazli Choucri, *Cyberpolitics in International Relations* (Cambridge, MA: The MIT Press 2012), 4.

⁶ Το Διαδίκτυο των Πραγμάτων είναι μία έννοια που στοχεύει στην ένωση ποικίλων συσκευών ή αντικειμένων-πραγμάτων μέσω ασύρματων και ενσύρματων συνδέσεων και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο οι χρήστες μπορούν να αλληλεπιδρούν κάθε στιγμή με τον ψηφιακό και τον φυσικό κόσμο. Το Διαδίκτυο των Πραγμάτων είναι κινητό και ραγδαία αναπτυσσόμενο βασισμένο στη νεοφουλολογιστική και στα δίκτυα δεδομένων.

⁷ Τα Μεγάλα Δεδομένα είναι ένας όρος που αναφέρεται σε μεγάλα σύνολα δεδομένων, τόσο δομημένα όσο και αδόμητα, που ξεπερνά την ικανότητα των τυπικών εργαλείων λογισμικού της βάσης δεδομένων να καταγράφουν, να αποθηκεύουν, να διαχειρίζονται και να αναλύουν. Οι προκλήσεις που παρουσιάζουν τα Μεγάλα Δεδομένα, σχετίζονται με τα λεγόμενα 3 Vs (volume, variety, velocity), δηλαδή τον όγκο, την ποικιλία και την ταχύτητα.

⁸ Ο Σκοτεινός Ιστός είναι ένα μέρος του Διαδικτύου που είναι σκοπίμως κρυμμένο, δεν έχει καταχωρηθεί από καμία μηχανή αναζήτησης και είναι μη προσβάσιμο μέσω κοινών προγραμμάτων περιήγησης. Ένα παράδειγμα του Σκοτεινού Ιστού είναι το δίκτυο Tor, που προσφέρει στους χρήστες του ανωνυμία κρυπτογραφώντας δεδομένα κι αποστέλλοντάς τα μέσω άλλων δρομολογητών.

⁹ Βλέπε ενδεικτικά Rolf H. Weber, “Internet of Things - Governance quo vadis?”, *Computer Law & Security Review* 29, no. 4 (2013): 341-347, Kenneth Cukier και Victor Mayer-Schoenberger, “The Rise of Big Data: How It’s Changing the Way We Think About the World”, *Foreign Affairs* 92, no. 3 (2013): 28-40 και Michael Chertoff και Toby Simon, “The Impact of the Dark Web on Internet Governance and Cyber Security”, *Global Commission on Internet Governance: Paper Series* No. 6,

Το παρόν κεφάλαιο αποσκοπεί στην ανάδειξη των προκλήσεων αναφορικά με την παγκόσμια διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου. Στο πρώτο μέρος αναλύεται η ιδέα της διακυβέρνησης σε σχέση με την κρατική κυριαρχία. Τα μοντέλα της κατανεμημένης διακυβέρνησης (distributed governance model), της πολυμερούς διακυβέρνησης (multilateral governance model) και της διακυβέρνησης πολλαπλών διακυβευματούχων (multistakeholder governance model) καταδεικνύουν έντονα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη όταν καθορίζουν τη χρήση του κυβερνοχώρου μέσα στα σύνορά τους. Στο δεύτερο μέρος διερευνώνται τα εμπειρικά στοιχεία της παγκόσμιας διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου, στις περιπτώσεις της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunication Union)¹⁰, της Διαδικτυακής Εταιρείας Ονοματοδοσίας και Αριθμοδότησης (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)¹¹ και του Φόρουμ Διακυβέρνησης του Διαδικτύου (Internet Governance Forum)¹². Η επιλογή των υπό εξέταση περιπτώσεων έγινε με κριτήριο την ανάλυση των παραπάνω μοντέλων διακυβέρνησης και φυσικά δεν εξαντλεί τα ζητήματα που αφορούν τη διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου, η οποία λαμβάνει χώρα σε παγκόσμιους οργανισμούς, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, αλλά και σε περιφερειακούς, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Αφρικανική Ένωση, η Ένωση Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας και ο Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης. Στο τελευταίο μέρος τονίζονται τα αδιέξοδα που έχουν προκύψει καθώς και οι προκλήσεις που αφορούν το μέλλον της διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου.

1.2 Ο γόρδιος δεσμός της παγκόσμιας διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου

Η έννοια της διακυβέρνησης αφορά τους κυβερνητικούς θεσμούς και τους ανεπίσημους ρυθμιστικούς μηχανισμούς που ορίζουν τις

The Centre for International Governance Innovation and the Royal Institute for International Affairs (2015).

¹⁰ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε <https://www.itu.int/>.

¹¹ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε <https://www.icann.org/>.

¹² Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε <https://www.intgovforum.org/>.

συλλογικές δραστηριότητες μίας κοινωνίας. Η διακυβέρνηση αντικατοπτρίζει ένα σύστημα κυβερνητικών μεθόδων, στο οποίο τα όρια μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι ασαφή. Η διακυβέρνηση είναι μία πιο ευρεία έννοια από την κυβέρνηση. Η τελευταία είναι ένα εκτελεστικό σύστημα, το οποίο μπορεί να υφίσταται παρά την εκτεταμένη αντίδραση προς τις πολιτικές του, ενώ η πρώτη προαπαιτεί την αποδοχή της πλειοψηφίας εκείνων που επηρεάζει. Ο όρος διακυβέρνηση είναι ένας ιδιαίτερα συγκεχυμένος όρος, που χρησιμοποιείται ποικιλοτρόπως στη βιβλιογραφία των διεθνών σχέσεων και της παγκόσμιας πολιτικής. Η παγκόσμια διακυβέρνηση δεν αναφέρεται στη δημιουργία μίας παγκόσμιας κυβέρνησης, αλλά στις συνεργατικές προσπάθειες των κρατών, των διεθνών οργανισμών και των μη κρατικών δρώντων να αντιμετωπίσουν κοινές προκλήσεις που ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα¹³. Η παγκόσμια διακυβέρνηση μπορεί να νοηθεί ως η απεικόνιση της διακυβέρνησης υπό την απουσία της κυβέρνησης¹⁴.

Εν συντομία, τα βασικά επιχειρήματα στη βιβλιογραφία περί παγκόσμιας διακυβέρνησης είναι τα ακόλουθα¹⁵. Πρώτον, ότι υπάρχει μετατόπιση από τη ρύθμιση στο εθνικό επίπεδο σε επίπεδα πέραν του κράτους. Δεύτερον, η παγκόσμια πολιτική είναι κάτι περισσότερο από απλές διακυβερνητικές πολιτικές και οι τομείς εξουσίας πέραν του κράτους έχουν αυξηθεί. Τέλος, οι κανόνες πέραν του κράτους είναι έννομοι εάν οι εκπρόσωποι των θιγόμενων συμφερόντων έχουν συμφωνήσει σε μία διαδικασία λήψης αποφάσεων, που πληροί τις εύλογες προϋποθέσεις της ελεύθερης πρόσβασης, της ευρύτητας

¹³ Steward Patrick, "The Unruled World: The Case for Good Enough Global Governance", *Foreign Affairs* 93, no. 1 (2014): 59.

¹⁴ Lawrence S. Finkelstein, "What is Global Governance?", *Global Governance* 1, no. 3 (1995): 367-372.

¹⁵ Joseph S. Jr. Nye και John D. Donahue, *Governance in a Globalizing World* (Washington D.C.: Brookings Institution Press, 2000), James N. Rosenau, "Governance in the Twenty-First Century," *Global Governance* 1, no. 1 (1995): 13-43 και James N. Rosenau, και Ernst O. Czempiel, επιμ., *Governance without Government: Order and Change in the World Politics* (Cambridge: Cambridge University Press, 1992).

απόψεων, της διαφάνειας των διαδικασιών και της λογοδοσίας¹⁶. Η παγκόσμια διακυβέρνηση δεν διεξάγεται αποκλειστικά από κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμούς αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα και από μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Ως εκ τούτου, τα κράτη δεν αντικαθίστανται ως το κύριο όργανο της παγκόσμιας διακυβέρνησης αλλά συμπληρώνονται από άλλους δρώντες¹⁷. Η παγκόσμια διακυβέρνηση είναι μια διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο που περιλαμβάνει διακυβερνητικούς και υπερεθνικούς οργανισμούς, στους οποίους κυβερνητικοί αξιωματούχοι συνεργάζονται με ακτιβιστές, επιστήμονες αλλά και εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων¹⁸.

Προσεγγίζοντας την έννοια της διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου, πρέπει να λάβουμε υπόψιν ποικίλα ζητήματα¹⁹. Πώς πρέπει να κυβερνάται ο κυβερνοχώρος και ποιος πρέπει να εμπλέκεται στη διακυβέρνησή του; Μπορεί η διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου να υι-

¹⁶ Klaus Dingwerth, “From International Politics to Global Governance? The Case of Nature Conservation”, *GARNET Working Paper* No. 46(8), Institute for Intercultural and International Studies, Universität Bremen, June 2008, τελευταία πρόσβαση 11 Ιανουαρίου 2022, https://www.researchgate.net/publication/228543097_From_International_Politics_to_Global_Governance_The_Case_of_Nature_Conservation.

¹⁷ Nye και Donahue, *Governance in a Globalizing World*, 12.

¹⁸ Andrew Heywood, *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική στην Παγκόσμια Εποχή* (Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2013), 737.

¹⁹ Paul Cornish, “Governing Cyberspace through Constructive Ambiguity”, *Survival* 57, no. 3 (2015): 153-176, Ronald J. Deibert, “Bounding Cyber Power: Escalation and Restrain in Global Cyberspace”, *Internet Governance Papers: Paper* No. 6, The Centre for International Governance Innovation (2013), Laura DeNardis, *The Global War for Internet Governance* (New Haven: Yale University Press, 2014), Erin Jackson, Sash Jayawardane, και Joris Larick, “Cyber Governance: Challenges, Solutions and Lessons for Effective Global Governance”, *Policy Brief* No. 17, The Hague Institute for Global Justice (2015), Joseph S. Jr. Nye, “The Regime Complex for Managing Global Cyber Activities”, *Global Commission on Internet Governance: Paper Series* No. 1, The Centre for International Governance and the Royal Institute for International Affairs (2014), τελευταία πρόσβαση 11 Ιανουαρίου 2022 https://www.cigionline.org/sites/default/files/gcig_paper_no1.pdf. και Sarah West, “Globalizing Internet Governance: Negotiating Cyberspace Agreements in the Post-Snowden Era”, Conference Paper, TPRC 42: The 42nd Research Conference on Communication, Information and Internet Policy (2014), τελευταία πρόσβαση 11 Ιανουαρίου 2022, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2418762.

οθετήσει μια υβριδική μορφή²⁰, να περιλαμβάνει δηλαδή συμπράξεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα; Πώς μπορούν τα κράτη να ασκούν κυριαρχία στον κυβερνοχώρο;

Τα παραπάνω ζητήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε τρία κύρια μοντέλα διακυβέρνησης: το μοντέλο κατανεμημένης διακυβέρνησης, το μοντέλο πολυμερούς διακυβέρνησης και το μοντέλο διακυβέρνησης πολλαπλών διακυβευματούχων²¹. Στο αρχικό στάδιο της εξέλιξης του Διαδικτύου, η διακυβέρνηση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα κατανεμημένο σύστημα. Η διακυβέρνηση ήταν περιορισμένη, ανοργάνωτη και περιορισμένης πρόσβασης μέσα στις διαδικτυακές κοινότητες, που διακήρυσσαν ότι η πληροφορία πρέπει να είναι ελεύθερη και όχι ελεγχόμενη²². Αυτή η προσέγγιση αντανάκλουσε μία εποχή στην οποία οι διαδικτυακές κοινότητες ήταν μικρές, ομοιογενείς και ικανές να αυτορρυθμίζονται. Το 1996 ο John Perry Barlow, ο ιδρυτής του Ιδρύματος Ηλεκτρονικών Συνόρων (Electronic Frontier Foundation)²³, δήλωσε στη *Διακήρυξη Ανεξαρτησίας του Κυβερνοχώρου* ότι «Οι κυβερνήσεις δεν είναι ευπρόσδεκτες ανάμεσά μας... Ο κυβερνοχώρος δεν εμπίπτει στα σύνορά σας... Δημιουργούμε το δικό μας Κοινωνικό Συμβόλαιο. Αυτή η διακυβέρνηση θα προκύψει σύμφωνα με τους όρους του δικού μας κόσμου, όχι του δικού σας»²⁴. Τη

²⁰ Το επίθετο υβριδικός αναφέρεται στον συνδυασμό δύο διαφορετικών στοιχείων. Όπως επισημαίνει η Weitzenboeck, δεν διαφοροποιείται μεταξύ κάποιου από τα δύο αλλά περιλαμβάνει και συνδυάζει και τα δύο. Στην περίπτωση της διακυβέρνησης του κυβερνοχώρου, η υβριδική διακυβέρνηση θα περιελάμβανε τόσο τον δημόσιο όσο τον ιδιωτικό τομέα. Αξίζει να αναρωτηθεί κανείς εάν η διακυβέρνηση του κυβερνοχώρου μπορεί να προσεγγιστεί ως περίπτωση υβριδικής διακυβέρνησης, στην οποία διαφορετικές μέθοδοι διακυβέρνησης - που υπερβαίνουν τα όρια ανάμεσα στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, το εθνικό και το διεθνές - μπορούν να ρυθμίσουν ορισμένους τομείς του κυβερνοχώρου. Βλέπε Emily M. Weitzenboeck, "Hybrid Net: The Regulatory Framework of ICANN and the DNS", *International Journal of Law and Information Technology* 22, no. 1 (2014): 49-73.

²¹ West, "Globalizing Internet Governance", 4.

²² Ronald Deibert και Masashi Crete-Nishihata, "Global Governance and the Spread of Cyberspace Controls", *Global Governance* 18, no. 3 (2012): 341-342.

²³ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε <http://www.eff.org/>.

²⁴ John P. Barlow, "A Declaration of the Independence of Cyberspace", 1996, τελευταία πρόσβαση 11 Ιανουαρίου 2022, <https://www.eff.org/cyberspace-independence>.

δεκαετία του 1990, το Διαδίκτυο είχε λιγότερους από ένα εκατομμύριο χρήστες και βρισκόταν στην πρωταρχική φάση της ανάπτυξής του. Στις μέρες μας, οι χρήστες του Διαδικτύου ανέρχονται σε δισεκατομμύρια και ο κυβερνοχώρος έχει γίνει αναπόσπαστο κομμάτι των σύγχρονων κοινωνιών²⁵. Ο κυβερνοχώρος αποτελεί πλέον την πιο σημαντική υποδομή του κόσμου και έχει φτάσει σε μία εξελικτική φάση στην οποία η ύπαρξη κανονισμών κρίνεται ως επιβεβλημένη. Το μοντέλο της κατανεμημένης διακυβέρνησης, αν και είναι ακόμη δημοφιλές σε ορισμένες διαδικτυακές κοινότητες, δεν μπορεί να προσφέρει επαρκείς πολιτικές λύσεις οι οποίες να είναι αποδεκτές από τη μεγάλη και ποικιλόμορφη πλέον κοινότητα των χρηστών του κυβερνοχώρου.

Το επιχείρημα ότι η κρατική κυριαρχία θα έπρεπε να έχει περιορισμένο ρόλο στον κυβερνοχώρο, έχει επίσης υιοθετηθεί από εκείνους που βλέπουν τον κυβερνοχώρο ως παγκόσμιο κοινό (*global commons*)²⁶. Σε αντίθεση με την ξηρά, τη θάλασσα, τον αέρα και το διάστημα, ο κυβερνοχώρος είναι ένας τομέας κατασκευασμένος από τον άνθρωπο, απ' όπου απουσιάζει εν μέρει η έννοια του φυσικού χώρου και επομένως οι συνοριακές γραμμές. Ο κυβερνοχώρος αποτελεί μία υποδομή παγκόσμιων κοινών αγαθών αλλά δεν είναι ο ίδιος παγκόσμιο κοινό²⁷. Ο κυβερνοχώρος μοιάζει ασύνορος αλλά στην πραγματικότητα είναι δέσμιος φυσικών υποδομών, οι οποίες διευκολύνουν τη μεταφορά δεδομένων και πληροφοριών. Αυτές οι υποδομές ανήκουν κυρίως στον ιδιωτικό τομέα και εδράζονται στην κυρίαρχη επικράτεια των κρατών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα κράτη προσπαθούν να υπερκεράσουν το παράδοξο της απουσίας

²⁵ David J. Betz και Tim Stevens, "Cyberspace and the State. Toward a Strategy for Cyber-power", *Adelphi Paper* 424, Oxon: IISS, Routledge, 2011: 15.

²⁶ Ο όρος παγκόσμιο κοινό χρησιμοποιείται στις διεθνείς σχέσεις για να περιγράψει παγκόσμιους κοινόχρηστους φυσικούς πόρους, όπως οι ωκεανοί, η ατμόσφαιρα, το διάστημα και η Ανταρκτική. Ο κυβερνοχώρος δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως παγκόσμιο κοινό, αφού δεν είναι φυσικός πόρος και ανήκει σε μεγάλο βαθμό στον ιδιωτικό τομέα. Παρόλα αυτά, προβλήματα όπως το ψηφιακό χάσμα, η ουδετερότητα του Διαδικτύου, η λογοκρισία και η ηλεκτρονική επιτήρηση αναδεικνύουν ζητήματα διαχείρισης παρόμοια με αυτά στα άλλα παγκόσμια κοινά, γι' αυτό και ο κυβερνοχώρος συχνά προσεγγίζεται ως τέτοιος.

²⁷ Cornish, "Governing Cyberspace", 158.